

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Anna Jansson : Vaccinera eller inte – vad ska man tro på?
Västra Nyland, 18.12.2018.

VÄSTRA NYLAND, IDAG-kolumn att publiceras tisdag 18.12.2018

Anna Jansson

Vaccinera eller inte – vad skall man tro på?

När man har kommit in till jobbet en grå regnig novembermorgon och precis hållt upp en kopp kaffe är det inte roligt att få ett telefonsamtal från dagis. Alla de senaste artiklarna och nyheterna blixtrar genom hjärnan. Vilken sjukdom gäller det nu? Vem stannar hemma med ungen? Borde vi kanske ändå ha låtit vaccinera våra barn?

Eller kunde man trots allt unna sig att vara lyckligt lottad för i Finland behöver vi inte bry oss om alla de farliga sjukdomar som de brottas med utomlands. Men varför är det så att sjukdomar som nästan utrotats i Finland igen finns här i allt högre grad?

Vi tar konstant emot överflödigt information från alla håll och kanter. Hur skall vi välja vilka informationskällor vi kan lita på och låta påverka våra beslut? Forskningsresultat på många områden tycks ha förlorat sin trovärdighet bland allmänheten. Varför är det så lätt att bli lockad av mera tillgänglig och snyggt paketerad information som man hittar i mängder på nätet? Debatten kring vaccineringar är ett strålande exempel på en polariserad diskussion där facebookinlägg och snack med kompisarna spelar en stor roll.

I ett land som Finland, där den offentliga hälsovården borde gälla alla, handlar beslutet om vaccineringar knappast om avsaknad av information från pålitliga källor. Vaccinering har alltså påvisats vara ett tryggt, lätt och kostnadseffektivt sätt att utrota potentiellt livsfarliga sjukdomar. Därmed är det rationellt tänkt svårt att förstå hur en åsikt som uppkommit till exempel genom att följa med vissa kanaler på sociala media ofta får mera uppmärksamhet än resultat som har införskaffats efter årtal av hårt arbete i forskningslaboratorierna.

Den nutida utvecklingen mot ökat vaccineringsmotstånd kan föra med sig svåra frågor. Det kan till exempel gälla ansvarsfrågor vid potentiella kraftiga sjukdomsfall och epidemier, i värsta fall även dödsfall, då masskyddet inte längre är täckande. Eller frågor om potentiella åtgärder för att rätta till situationen. I andra europeiska länder har det föreslagits vaccinationsplikt och ekonomiska sanktioner. Andra metoder som kastats fram är en begränsning av dagvårdsrätten eller barnbidraget, vilka mottagits med ett ramaskri. En situation där vissa barn inte får gå till dagis på grund av att de är ovaccinerade skulle försätta dem i en orättvis position, och det vill myndigheterna säkert till vilket pris som helst undvika. Sådana åtgärder känns alltså överdrivna, och skulle med säkerhet polarisera diskussionen ytterligare.

Trots att situationen ännu är under kontroll i Finland, kommer det dock att finnas ett större behov i framtiden att avgöra även dessa typs frågor i och med att vaccinationsskyddet i stora delar av det övriga Europa ställvis har minskat till oroväckande låga nivåer.

Vi finländare reser allt mera och globala problem av detta slag når oss fastän vi bara skulle sitta i våra trygga hem.

Anna Jansson är specialforskare vid Forskarkollegiet inom bioekonomi vid Yrkeshögskolan Novia i Raseborg.